

Samrøða við Jákup Lindenskov, fólkatingsmann:

Sosíaldemokratarnir hava altíð stuðlað feroysk áhugamál

Høvdu vit ikki neyvt samstarv við sosíaldemokratarnar hevði tað viknað munandi at framt feroysk áhugamál

Tað hevur stóran týdning fyri feroyska samfelagið, at Javnaðarflokkurin er umboðaður á fólkatíngi. Tað er Javnaðarflokkurin, sum eigur tankarnar aftan fyri heimastýrslógina. Og danski javnaðarflokkurin hevur altíð verið tann avgerandi lykilin — tann vælviljaði — fyri at gagna feroyska samfelagnum, visir Jákup Lindenskov m.a. í samrøðu við Sosialin.

— Hevur tað so stóran týdning at hava umboð á fólkatíngi?

— Fara vit aftur til krígsárin, og árin eftir kríggj, so tók Javnaðarflokkurin — sum tann nýhugsandi flokkur hann er — stig til at finna eina nýggja loysn á stýrisskipanarviðurskiftum okkara. Ein loysn, sum loysti okkum frá tí naggaðtón, sum amtsstøðan var.

— Andan í heimastýrslógini finna vit í einum uppskoti, ið Javnaðarflokkurin legði fram um eina nýggja stýrisskipanarlóg í krígsárunum. Uppskotið vann ikki frama tá. Men hesir tankarnir vundu frama eftir samráðingarnar við ríkisstjórnina í 1947-48. Henda stýrisskipanin er framvegis galdandi og undir hesi skipan hevur tað borið til at skapa eitt gróðrarrikt samfelag. Tí hevur tað alstóran týdning, at júst Javnaðarflokkurin er umboðaður á fólkatíngi.

— Eisini hevur tað týdning, at Javnaðarflokkurin er umboðaður á danatíngi, tí danski javnaðarflokkurin, sosíaldemokratarnir, hevur altíð skilt okkara støðu, og hevur tikið tók til frama fyri feroyska samfelagið. Tað hevur nærum ongatið skortað við vilja frá hansara síðu.

— Hetta hevur ikki minst týdning nú, tá fleiri stórmál standa fyri framman. Hvørja ferð vit hava samráðast við ríkisstýrið — tað kenni eisini eg frá landsstýrið míni — hava tað verið

sosíaldemokratarnir, ið hava verið tann avgerandi lykilin fyri okkum.

— Men sosíaldemokratarnir hava ikki skilt feroysku javnaðarmenninir í undirgrundsmálinum?

— Javnaðarflokkurin hevur sína hugsan um, hvussu hetta mál skal loysast. Sjálvur ivist eg ikki í, at vit finna eina gagnliga loysn.

— Men hann hevur ikki verið positivur?

— Vit — Javnaðarflokkurin — hava ikki havt møguleika at samráðast við eina danska sosíaldemokratiska stjórn um spurningin. Tey árin, vit seinast sótu í landsstýrið, fóru í stóran mun til fiskiveiðisamráðingar við EF. Hesar tóku tíð og meg.

— Hvør er Javnaðarflokksins hugsan?

— Vit rokna við at kunna samráðast fram til eina semju, ið hvíkur á ta samtykt, ið Javnaðarflokkurin hevur verið til at samtykkja í lögtinginum. Soleiðis at heimastýrið fer at umsita virðini í undirgrundini. Og sum kemur at geva feroyska samfelagnum ágóðan. Hyggja vit at gongdini í heiminum, hevur hon gingið imóti tí, at samfelagini, ið virðini hoyra til, hava fingið tey at umsita. Men vit dylja ikki, at vit mugu taka eina ávísu hædd fyri dønum. Vit vilja ikki loysa undirgrundsmálið, soleiðis at tað kann føra til loysing. Sambandsflokkurin var ikki við til at gera lögtingssamtyktina um undirgrundina, tí hann heldur at tað vil føra til loysing. Hinvegin er Tjóðveldisins endamál við undirgrundsmálinum at nærkast loysingini.

— Tá vit hava samtykt, at feroyska samfelagið skal yvirtaka undirgrundina, so hava vit ikki havt nakra loysing fyri eygað.

— Men málið er onga leið komið enn. Hetta landsstýrið hevur roynt at samráðast um tað, men tað er onga leið komið. Tað roknaðu vit heldur ikki við. Tað seinasta svarið frá stjórnini kunnu vit ikki goðtaka, eins og vit heldur ikki kundu goðtaka samráðingarsetningin hjá feroysku samráðingarnavnini og

donsku stjórnini. Nógvar innleiðandi samráðingar standa fyri tórni í hesum máli.

— Er tann grønlandska rávevnisskipanin brúklig?

— Vit halda ikki, hon er brúklig og kunnu ikki goðtaka hana.

— Tú sigur, at tað er so týðandi at hava umboðan har niðri og luttaka í dagliga arbeiðinum har, men bert fá mál hava við Føroyar at gera?

— Vit halda, at tað hevur týdning at hava umboð á fólkatíngi, ið fylgir við tí sum fer fram har niðri dagliga. Sjálvst um málini ikki hava nakað beinleiðis samband við Føroyar, so er tað mál, sum á ein ella annan hátt kunnu koma at hava ávirkan á Føroyar, ella mál, sum vit fyrr ella seinri skulu taka upp. Tá er tað gott at hava eitt sindur av forhondsvitan.

— Men tú luttekur í nógvum øðrum enn beinleiðis politiskum arbeiði?

— Ja, í ávikum hava bæði danir og føroyingar hug at hitta ein føroying, t.d. politikkarar, at greiða frá feroyskum viðurskiftum.

— Harafturat verður ofta heitt á meg um at veita eina hjálp ella vegleiðing av ymsum slag. Tað kann vera í samband við andlát, sjuku, útbúgvingarviðurkifti, skattaviðurskifti o.s.fr. Og mangin hevur tað eydnast at funnið eina loysn.

— Nakrir flokkar mala til at Føroyar hava eina umboðsstovu í staðin fyri fólkatingsumboðanina?

— Sjálvur haldi eg, at tann feroyski fólkatingslimurin hevur nógv størri møguleika at gera seg galdandi. T.d. hevur hann lættari at fáa samband við politikkarar, ráðherra ella onnur organ í fólkastýrinum enn ein umboðsstova.

— Hevur tú klárað at fingið okkurt slíkt iðgjøgnum?

— Tað haldi eg. T.d. tá tann borgarlíga stjórnin skuldi seta dyrtíðarviðbótarnar úr gildi, ætlaði hon eisini at lata hetta galda fyri danskt lønt í Føroyum. Men tað eydnaðist mær at forða hesum, tí tey danskt løntu høvdu longu fram-

Javnaðarflokkurin smíðaði heimastýrslógina — tí hevur javnaðarumboðan á fólkatíngi alstóran týdning, sigur Jákup Lindenskov m.a. í samrøðuni

anundan lægri løn enn feroyskir lentakarar sum tey kunnu javnmetast við. Hetta hevði so týðning fyri knappliga 1000 lentakarar í dagligum starvi í Føroyum.

— Ein flokkur tosar so nógv um at fáa eina «feroyska rødd» á fólkatíngi. Er tín rødd ikki feroysk?

— Fólkatingsumboðið, sum er valt fyri Føroyar, er altíð feroyskt. Munurin er bara, um tað er ein feroysk rødd, sum er fús til at samráðast í fólkatínginum, ella ein rødd, sum frammanundan er imóti fólkatingsumboðanini og sum tí ikki virkar fyri at fáa nakað positivt av skafti fyri Føroyar. Henda «feroyska røddin» er ikki feroyskari, men hon kemur undir øllum umstøðum at verða skerd. Tað vísa royndirnar. Tann, sum í forhond setir seg uttan fyri, fær ikki ávirkan. Tann, sum fer inn í eitt virkið arbeiði, kann fáa ávirkan. Og tað hava vit so óteljandi nógv prógv um.

— Urslitini eru mong. T.d. á sosiala økinum, í heilsuálagnum, í spurninginum um figgingarmøguleikar fyri skip o.a. — realurin, egnsútviklingurin og illeggingargrunnurin — og á mongum øðrum økjum.

— Í øllum hesum málum hevur tað havt alstóran týdning at hava havt samstarv við sosíaldemokratarnar. Sjálvandi hava aðrir flokkar eisini vist feroyskum málum ans. Men ikki allir og ikki altíð líka positivt.

— Nógva illneitast inn á samstarvið millum Javnaðarflokkin og sosíaldemokratarnar, men er tað ikki heilt natúrligt?

— Sjálvandi er tað heilt natúrligt, at vit hava samstarv við danska javnaðarflokkin, tí vit eru hugsjónarlíga líðir í eini felags politiskari røslu. Tað hevði verið skeivt ikki at havt neyvt samstarv við sosíaldemokratarnar — tað hevði viknað munandi um at fremja feroysk áhugamál.

jo-mo

»Feroyska røddin« er ikki feroyskari enn aðrar røddir, men er skerd. Tann, sum í forhond setur seg uttanfyri, fær ikki ávirkan. Tann, sum fer í eitt virkið arbeiði, kann fáa ávirkan. Tað hava vit óteljandi prógv um, sigur Jákup Lindenskov

Veljið Javnaðarflokkin - virkin og sakligur